

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Кафедра організації агробізнесу

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
дисципліни**

**“ОРГАНІЗАЦІЯ І ПЛАНУВАННЯ
ВИРОБНИЦТВА В АГРАРНИХ
ФОРМУВАННЯХ”**

**для підготовки фахівців ОКР “Бакалавр”
галузі знань 0305 “Економіка та підприємництво”
напряму підготовки 6.030508 “Фінанси та кредит”**

Розробники: проф., д.е.н., Ільчук М.М., доцент, к.е.н. Мельникова І.В.
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2015 р.

1. Опис навчальної дисципліни

«Організація і планування виробництва в аграрних формуваннях»

(назва)

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітньо-кваліфікаційний рівень	ОКР «Бакалавр»	
Напрямок підготовки	6.030508 «Фінанси та кредит»	
Спеціальність	-	
Спеціалізація		
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	Курсовий проект	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	2ст, 4	2
Семестр	8	6, 7, 8
Лекційні заняття	15 год.	14 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	16 год.
Лабораторні заняття		год.
Самостійна робота	45 год.	60 год.
Індивідуальні завдання	год.	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	2,5 год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - дати системне, цілісне уявлення про закономірності побудови і ефективного ведення господарства в аграрних формуваннях різних організаційно-правових форм.

Завдання - формування у студентів системи теоретичних і прикладних знань з раціональної організації виробничої системи аграрних формувань, а також планування їх ефективного функціонування та розвитку на основі використання сукупного економічного потенціалу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основи теорії організації - закони та закономірності, що діють у виробничих системах, принципи, методи та механізми організації ефективної виробничої діяльності аграрних формувань;

- сутність та зміст основних категорій науки «планування», ключові принципи, методи та методологію планування поточної виробничо-фінансової діяльності та розвитку аграрних формувань.

вміти:

- самостійно обґрунтовувати параметри раціональної будови та функціонування виробничих систем та поєднання ресурсних складових аграрного виробництва;
- розробляти виробничі програми з рослинництва, тваринництва, підсобних виробництв та промислів, їхнього ресурсно-фінансового забезпечення з метою створення цінностей для задоволення обумовлених потреб споживача та створення додаткової вартості для виробника;
- визначати оптимальні параметри розвитку аграрних формувань на основі обґрунтування цільової стратегії, розробки та впровадження тактичних планів її реалізації.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної (заочної) форми навчання;
- скороченого терміну денної (заочної) форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	л а б	ін д	с.р.		л	п	лаб	і н д	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Основні положення теорії організації та планування виробництва в аграрних формуваннях														
Тема 1. Вступ. Теорія організації та її основні положення	1 тиждень	3	2				1	3	1,5					1,5
Тема 2. Система ведення господарства	3 тиждень	2,5	0,5				2	1,5	2,5					2
Тема 3. Аграрні формування та організаційно-економічні засади їх функціонування	3 тиждень	2,5	0,5				2	2,5	1					1,5
Тема 4. Організація виробничого процесу на підприємстві	5 тиждень	2,5	1				1,5	2,5	1					1,5
Тема 5. Організація формування та використання виробничих ресурсів аграрних формувань	5 тиждень	4	1				3	4	2					2
Тема 6. Планування в системі бізнес-процесів аграрних формувань	7 тиждень	2	2					2	2					
Тема 7. Планування	9	2,5	0,5				2	2,5						2,5

стратегії розвитку підприємства	тиждень												
Тема 8. Внутрішньогосподарське річне (тактичне) та оперативне планування	Протягом семестру	15		15				15		8			7
Тема 9. Бізнес-планування та інвестиційне проектування розвитку аграрного виробництва		2					2	2					2
Разом за змістовим модулем 1		36	7,5	15			13,5	36	8	8			20
Змістовий модуль 2. Організація і планування розвитку галузей рослинництва, тваринництва, промислових виробництв та промислів в аграрних формуваннях													
Тема 10. Основи раціональної організації виробництва в аграрних формуваннях	9 тиждень	2,5	1,5				1	2,5	1				1,5
Тема 11. Планування виробництва продукції і використання ресурсів	11 тиждень	11	1	7			3	11	1	4			6
Тема 12. Планування витрат виробництва та собівартості продукції рослинництва, тваринництва та промислових виробництв та промислів	11 тиждень	10	1	6			3	10	2	2			6
Тема 13. Фінансовий план підприємства		3		2			1	3		2			1
Тема 14. Організація галузей рослинництва: організація рільництва	13 тиждень	1,5	0,5				1	1,5	1				0,5
Тема 14. Організація кормовиробництва	13 тиждень	2,5	1,5				1	2,5	1				1,5
Тема 15. Організація овочівництва, садівництва та виноградарства		2					2	2					2
Тема 16. Організація і планування розвитку галузей тваринництва, підсобних виробництв та промислів	15 тиждень	2,5	2				0,5	2,5					0,5
Тема 17. Організація матеріально-технічного забезпечення, зберігання, переробки та реалізації продукції аграрних формувань		1					1	1					1

Разом за змістовим модулем 2	36	7,5	15			13,5	36	6	8			22
Курсовий проект (згідно тематики кафедри)	18	-	-	-	18	-	18	-	-	-	18	-
Усього годин	90	15	30	-	18	27	90	14	16		18	42

4. Темі семінарських занять

5. Темі практичних занять¹

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Визначення рівня беззбиткового обсягу виробництва продукції ²	2
2	Земельні угіддя господарства їх використання та поліпшення	2
3	Планування урожайності сільськогосподарських культур. Економічна оцінка сільськогосподарських культур	2
4	Визначення розміру посівних площ і виробництва продукції рослинництва	2
5	Розрахунок потреби і вартості насіння	2
6	План використання продукції рослинництва	2
7	Розрахунок потреби і вартості добрив та засобів захисту	2
8	Розрахунок потреби і використання сільськогосподарської техніки	2
9	Планування трудових ресурсів та складання технологічних карт у рослинництві	2
10	Планування поголів'я ВРХ	2
11	Планування виробництва і реалізації молока та м'яса	2
12	Планування кормової бази	2
13	Планування витрат у рослинництві та собівартість продукції	2
14	Планування витрат виробництва та собівартості продукції тваринництва	2
15	Планування збуту продукції та фінансових результатів	2
Разом		30

¹ Виконуються за методикою відповідних тем практикумів: 1) Організація і планування виробництва в аграрних формуваннях: Навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей вищих аграрних закладів освіти III-IV рівнів акредитації. /За редакцією М.М. Ільчука, Л.Я. Зрібняка. - К: 2012. -361 с.

АБО 2) Зрібняк Л.Я., Ільчук М.М., Коновал І.А. та ін. Організація і планування сільськогосподарського виробництва: Навчальний посібник.-К.: ЗАТ «Нічлава», 2004.- 260 с.

² Всі розрахунки зручно проводити в робочому зошиті: Організація та планування виробництва в аграрних формуваннях: Навчальний посібник / за ред. М.М. Ільчука, І.А. Коновала.-К.: ННЦ «ІАЕ», 2015.-56 с.

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Зразок тестових завдань змістового модуля № 1

«Основні положення теорії організації та планування виробництва в аграрних формуваннях для визначення рівня засвоєння знань студентами»

1. Економічна сутність виробничої системи полягає у створенні:

1	Готової продукції	<i>Оберіть вірний варіант (варіанти) відповідей</i>
2	Доданої вартості	
3	Додаткової вартості	

2. Великі спеціалізовані підрозділи господарства або самостійні підприємства, де здійснюється ефективно виробництва високоякісної продукції при поточній системі його організації, нормативних витратах на її одиницю на основі технологічно взаємопов'язаних засобів (будівель, споруд, обладнання та ін.), повного забезпечення тварин збалансованими кормами мають назву ...

(впишіть вірну відповідь словом / словами)

3. З'єднайте відповідно організаційні форми об'єднання підприємств з їх суттю:

А. Концерн	1. Тимчасове статутне об'єднання підприємств для досягнення його учасниками спільної господарської мети
В. Корпорація	2. Договірне об'єднання, створене на основі поєднання виробничих, наукових і комерційних інтересів підприємств, що об'єдналися з делегуванням ними окремих повноважень централізованого регулювання діяльності кожного з учасників органами управління корпорацією
С. Асоціація	3. Статутне об'єднання підприємств промисловості, транспорту, сільського господарства, банків тощо на основі повної фінансової залежності від одного чи групи підприємств
Д. Консорціум	4. Договірне об'єднання, створене з метою постійної координації господарської діяльності підприємств шляхом централізації однієї або декількох виробничих чи управлінських функцій

4. Координація й оптимізація в часі та просторі матеріальних і трудових елементів виробництва з метою досягнення у визначений термін найефективнішого виробничого результату, - це:

1	Виробничий процес	<i>Оберіть вірний варіант (варіанти) відповідей</i>
2	Організація виробництва	
3	Контролювання виробництва	

5. Організаційно-економічний блок системи рослинництва включає систему агротехнологій, так чи ні?

1	Вірно
2	Не вірно

6. Сутність закону синергії стосовно ефективної організації виробництва відповідає формулі:

1	$2 + 2 > 4$	<i>Оберіть вірний варіант (варіанти) відповідей</i>
2	$2 + 2 = 4$	
3	$2 + 2 < 4$	

7. Як називається підприємство, створене для спільного виробництва продукції сільського господарства з обов'язковою трудовою участю в його діяльності з метою отримання прибутку?

(впишіть вірну відповідь одним словом / двома словами)

8. Система ведення господарства включає:

1	Організацію виробництва	<i>Оберіть вірний варіант (варіанти) відповідей</i>
2	Систему техніки	
3	Систему технологій	

9. Технологія є основною частиною виробничого процесу, так чи ні?

1	Вірно
2	Не вірно

10. Сукупність взаємопов'язаних основних, допоміжних та обслуговуючих процесів, унаслідок яких сировина, матеріали та інші предмети праці перетворюються в готову для певної стадії виробництва продукцію називається ...

(впишіть вірну відповідь одним словом / двома словами)

11. Допоміжний виробничий процес забезпечує:

1	Перетворення вхідних ресурсів у готову продукцію	<i>Оберіть вірний варіант (варіанти) відповідей</i>
2	Безперервну роботу основного виробництва	
3	Обслуговування основного виробництва	

12. Чи можна вважати аграрне підприємство фінансовим процесором, так чи ні?

1	Вірно
2	Не вірно

13. Інтервал календарного часу, протягом якого предмет праці проходить усі стадії виробничого процесу від початкової операції до завершальної на даному підприємстві або у його підрозділі називається ...

(впишіть вірну відповідь одним словом / двома словами)

14. Розробка проекту по системі ведення основних галузей не включає обґрунтування розвитку допоміжного та обслуговуючого виробництва, так чи ні?

1	Вірно
2	Не вірно

15. Постійний підрозділ, колектив якого, маючи в своєму розпорядженні засоби виробництва, на основі розподілу та кооперації праці виконує комплекс робіт по виробництву продукції або його обслуговуванню та несе відповідальність за кінцеві результати називається ...

(впишіть вірну відповідь одним словом / двома словами)

16. Сукупність виробничих підрозділів підприємства із зазначенням їх складу, співвідношення та зв'язків між ними, - це:

1	Організація виробництва	<i>Оберіть вірний варіант (варіанти) відповідей</i>
2	Система ведення господарства	
3	Виробнича структура	
4	Організаційна структура	

17. Фінансові ресурси є ключовими складовими виробничої системи аграрних формувань, так чи ні?

1	Вірно
2	Не вірно

18. Приведіть терміни у відповідність з їх тлумаченням:

А. Проект	1. Одноразовий комплекс взаємопов'язаних заходів, розроблених для досягнення конкретних результатів протягом заданого часу за встановлених ресурсних обмежень
В. Програма	2. Запланований комплекс економічно-соціальних, науково-дослідницьких заходів, спрямованих на досягнення генеральних цілей або реалізацію певного напрямку розвитку
С. План	3. Система взаємозалежних, об'єднаних загальною метою завдань, що забезпечують реалізацію цілей виробничої системи

D. Прогноз	4. Ймовірнісне аргументоване науково обґрунтоване судження про майбутній стан об'єкта дослідження
------------	---

19. Приведіть у відповідність:

Принципи організації виробничих процесів	що характеризує
<ol style="list-style-type: none"> 1. Безперервності 2. Спеціалізації 3. Гнучкості 4. Ритмічності 5. Паралельності 6. Диференціації 	<p>А. Принцип організації виробництва, згідно з яким окремі процеси закономірно чергуються, регулярно повторюючись у всіх своїх частинах та елементах через певні проміжки часу</p> <p>Б. Принцип організації виробництва, згідно з яким одночасно виконуються часткові процеси виготовлення продукції чи окремі операції всередині них</p> <p>В. Принцип організації виробництва, згідно з яким предмети праці рухаються від операції до операції без затримок у часі</p> <p>Г. Обмеження розмаїття елементів виробничих процесів</p> <p>Д. Поділ процесу виробництва на окремі технологічні процеси, операції, переходи, прийоми, рухи з метою підвищення інтенсивності праці, забезпечення її спеціалізації</p> <p>Е. Можливість пристосування виробничий процесу до змін умов діяльності</p>

20. Цілеспрямований інформаційно опрацьований процес, що полягає в розробці та практичному втіленні завдань, які визначають майбутній стан господарської системи, шляхи, засоби та способи досягнення цього стану називається ...

(впишіть вірну відповідь одним словом / двома словами)

21. Чи співпадає фінансовий цикл оборотних засобів з їх виробничим циклом на аграрному підприємстві, так чи ні?

1	Вірно
2	Не вірно

22. Назвіть розділ бізнес-плану головною метою якого є довести потенційним партнерам, що підприємство реально може виготовити необхідну кількість якісної продукції у визначений термін

(впишіть вірну відповідь одним словом / двома словами)

23. Розробка проекту по системі ведення господарства передбачає обґрунтування розвитку можливих галузей рослинництва та тваринництва, так чи ні?

1	Вірно
2	Не вірно

24. Назвіть показник, динаміку формування та зміну в часі якого показує план доходів та витрат?

(впишіть вірну відповідь одним словом / двома словами)

25. Організаційна оцінка використання землі включає співставлення відповідності структури посівних площ та кормових угідь отриманню запланованого обсягу виробництва продукції, забезпеченню тваринництва достатньою кількістю повноцінних та дешевих кормів, так чи ні?

1	Вірно
2	Не вірно

26. Таблиця з даними про розмір та склад земельних угідь, що додається до планових матеріалів та документів називається ...

(впишіть вірну відповідь одним словом / двома словами)

27. Визначення складу земельних угідь на перспективу включає:

1	Проект системи сівозмін	Оберіть вірний варіант (варіанти) відповідей
2	План трансформації угідь	
3	Земельний баланс	

4	Експлікацію земель	
---	--------------------	--

28. Ті речові елементи, що беруть безпосередню участь у виробництві продукції рослинництва і тваринництва або допоміжних галузей, називають:

1	Технологічними ресурсами	<i>Оберіть вірний варіант (варіанти) відповідей</i>
2	Виробничими засобами	
3	Оборотними запасами	

29. Технічний процес, пов'язаний з принципом роботи деяких основних засобів, що полягає у втраті ними своєї вартості й поступового перенесення її на вартість виробленої продукції з наступним нагромадженням грошових коштів для відтворення основних засобів називається ..

(впишіть вірну відповідь одним словом / двома словами)

30. Виробнича програма підприємства виражає:

1	Зміст основної діяльності підприємства	<i>Оберіть вірний варіант (варіанти) відповідей</i>
2	Продовольчу безпеку держави	
3	Засоби досягнення стратегічної мети підприємства	
4	Будову виробничої системи підприємства	

31. Метод планування, що базується на взаємній ув'язці наявних та передбачуваних ресурсів та потреб у них в межах планового періоду називається ...

(впишіть вірну відповідь одним словом)

32. Конкретизація показників річного плану з метою організації повсякденної планомірної та ритмічної роботи підприємства та його структурних підрозділів є основним завданням:

A	Тактичних планів	<i>Оберіть вірний варіант (варіанти) відповідей</i>
B	Виробничої програми	
C	Оперативних планів	

33. Чи є емісія акцій підприємства джерелом фінансування проекту, так чи ні?

1	Вірно
2	Не вірно

34. Фермерське господарство діє на основі Статуту та є юридичною особою, так чи ні?

1	Вірно
2	Не вірно

35. Основним предметом організаційного завдання є:

1	Підприємство загалом	<i>Оберіть вірний варіант (варіанти) відповідей</i>
2	Чинники зовнішнього середовища	
3	Функціональні зв'язки підприємства з фінансовими структурами	
4	Локальні частини системи (підрозділи, процеси та їх компоненти)	

36. Згрупувати відповідно ключові принципи організації виробництва та планування:

A. Принципи організації виробництва	1. Принцип точності
	2. Принцип диференціації
	3. Принцип участі
B. Принципи планування	4. Принцип гнучкості
	5. Принцип системності
	6. Принцип спеціалізації
	7. Принцип пропорційності

37. Комплексний документ, в якому викладено суть підприємницької ідеї, шляхи і засоби її реалізації, а також подано характеристику ринкових, виробничих, організаційних і фінансових аспектів передбачуваного бізнесу та особливості його управління називається

...
(впишіть вірну відповідь одним словом / двома словами)

Зразки тестового завдання змістового модуля № 2
«Організація і планування розвитку галузей рослинництва, тваринництва, промислових виробництв та промислів в аграрних формуваннях»

1. Розрахувати планову собівартість 1 ц повноцінного зерна за наступними даними: у господарстві планується зібрати 20 000 центнерів зерна озимої пшениці та 1 500 центнерів зерновідходів із вмістом у них зерна 60%. Планові витрати на вирощування цієї культури (без вартості соломи) становлять 2508 тис. грн.

1	2	3	<i>Оберіть правильний варіант відповіді</i>
120 грн./ц	125,4 грн./ц	131,3 грн./ц	

2. Система кормозабезпечення передбачає:

A	Створення умов для організації виробництва, заготівлі, зберігання кормів	<i>Оберіть вірний варіант (варіанти) відповідей</i>
B	Формування зв'язків між рослинницькою та тваринницькою галузями	
C	Раціональне співвідношення між різними джерелами надходження кормів	
D	Ефективні способи споживання вихідної кормової сировини	

3. Для обґрунтування розмірів підрозділів у рослинництві використовують технологічні карти, так чи ні?

1	Вірно
2	Не вірно

4. Основним джерелом надходження кормів в системі лукопасовищного кормовиробництва є:

A	Посіви зернофуражних культур	<i>Оберіть вірний варіант (варіанти) відповідей</i>
B	Посіви кормових культур	
C	Зелена маса та продукти її переробки	
D	Вірної відповіді немає	

5. Організаційна форма, завдяки використанню якої здійснюється переведення внутрішнього підрозділу чи частини підрозділів підприємств і всіх пов'язаних з ним активів у відповідну організацію, яка надає послуги протягом певного часу за обумовленою ціною називається...

(впишіть вірну відповідь словом/словами)

6. Організаційна форма, завдяки використанню якої здійснюється процес зосередження засобів виробництва, працівників та самого виробництва продукції на все більш крупніших виробничих одиницях – на підприємстві, в цехах, на виробничих ділянках називається агропромислова інтеграція, так чи ні?

1	Вірно
2	Не вірно

7. До основних принципів поєднання галузей в аграрних формуваннях не належать:

A	Рівномірне надходження (використання) грошових засобів	<i>Оберіть вірний варіант (варіанти) відповідей</i>
B	Рівномірне надходження ресурсів у господарство	
C	Повне та ефективне використання землі	
D	Кожна галузь повинна мати достатньо великі розміри для застосування прогресивної техніки, технології та організації виробництва	

8. Типова спеціалізація підприємств, їх розміщення у певних природно-економічних умовах з однаковим рівнем інтенсивності і поєднанням галузей та з порівняно однаковими технологіями та обсягами виробництва продукції характеризують ...

(впишіть вірну відповідь словом/словами)

9. Співвідношення галузей та спеціалізацію підрозділів характеризує:

A	Структура валової продукції	<i>Оберіть вірний варіант (варіанти) відповідей</i>
B	Структура товарної продукції	
C	Спеціалізація господарства	

10. Як називається метод, що використовується для визначення розмірів підприємства на основі раціональних розмірів бригад та ферм; включає в себе обґрунтування спеціалізації, поєднання та розмірів галузей, числа та розмірів підрозділів, їх розміщення; рівень виробництва на перспективу планують з врахуванням підвищення врожайності культур, продуктивності тварин?

(впишіть вірну відповідь словом/словами)

11. Технологічні карти використовують для визначення прямих затрат праці і планового фонду оплати праці середньооблікової списочної чисельності працівників аграрного формування, так чи ні?

1	Вірно
2	Не вірно

12. Корми, що заплановано одержати як давальницьку сировину для переробки оцінюють:

A	За собівартістю з врахуванням вартості їх доставки та переробки	<i>Оберіть вірний варіант (варіанти) відповідей</i>
B	За фактичною собівартістю	
C	За ціною придбання і вартістю доставки у господарство	
D	За плановою собівартістю	

13. Організація свинарства в аграрних формуваннях не пов'язана зі спеціалізацією та розміщенням свиноферм на території господарства, так чи ні?

1	Вірно
2	Не вірно

14. Поєднайте виробничі типи скотарських підприємств з вибором їх доцільного розміщення:

A. Спеціалізовані молочні	1. В районах з великими площами природних кормових угідь
B. Молочні ферми	2. Поблизу населених пунктів та місць реалізації вихідної продукції
C. Молочно-м'ясного напрямку	3. Навколо великих міст та промислових центрів
D. Спеціалізовані з вирощування і відгодівлі худоби м'ясних порід	4. В районах більш віддалених від ринків збуту

15. Регулярна заміна вибулих тварин того ж самого призначення молодшими і більш високопродуктивними, - це:

1	Оновлена структура стада	<i>Оберіть вірний варіант (варіанти) відповідей</i>
2	Відтворення стада	
3	Організація виробничого стада	

16. Визначити щорічний відсоток рівномірного вибракування корів за умови доцільного строку їх використання у господарстві протягом п'яти лактацій.

Вірну відповідь впишіть числовим виразом

17. Важливим елементом планування тваринництва є:

1	Річний оборот стада	<i>Оберіть вірний варіант (варіанти) відповідей</i>
2	План парувань та надходження приплоду	
3	Щомісячний оборот стада	
4	Ваш варіант відповіді	

18. Комплекс організаційно-економічних, агрономічних і зоотехнічних заходів, що забезпечують надходження обґрунтованого обсягу кормів відповідної якості за умов мінімізації розміру кормової площі та витрат ресурсів на одиницю одержаного корму називається:

A	Кормовий баланс	<i>Оберіть вірний варіант (варіанти) відповідей</i>
B	Кормовий план	
C	Кормова база господарства	
D	Ваш варіант відповіді	

19. Визначити необхідну кількість зернозбиральних комбайнів за умови: площа зернових культур становить 1500 га; змінна норма виробітку комбайна – 10 га; термін збирання зернових – 20 днів; коефіцієнт змінності – 1,5

Вірно відповідь впишіть числовим виразом

20. При складанні балансу продукції рослинництва з нижче перерахованих каналів розподілу до прибуткової частини відносять:

A	залишок на кінець року	<i>Оберіть вірний варіант (варіанти) відповідей</i>
B	надходження з урожаєм	
C	реалізацію працівникам господарства	
D	створення фуражного фонду	

21. Вузькоспеціалізовані товарні підприємства, на яких застосовують прогресивні способи годівлі та утримання птиці, впроваджують комплексну механізацію та автоматизацію виробничих процесів, використовують раціональні форми організації праці, чим забезпечують рівномірне цілорічне виробництво дієтичних яєць та м'яса птиці за умов мінімізації затрат праці та засобів називають...

Впишіть назву одним словом/словами

22. При обґрунтуванні планової продуктивності корів враховують біологічні можливості породи, забезпеченість кормовою базою, організацію і технологію утримання корів, досягнутий рівень продуктивності, так чи ні?

1	Вірно
2	Не вірно

23. При плануванні собівартості одиниці продукції рослинництва до витрат не включають:

A	оплату праці	<i>Оберіть вірний варіант (варіанти) відповідей</i>
B	вартість насіння	
C	затрати на утримання основних засобів	
D	адміністративні витрати	

24. Поточно-цехова система виробництва молока і відтворення стада включає цехи:

Цех сухостійний	<i>Впишіть назву пропущеного цеху</i>
....	
Цех роздою та осіменіння корів	
Цех виробництва молока	

25. При плануванні собівартості 1 ц молока із загальної суми витрат виключають:

A	затрати на побічну продукцію	<i>Оберіть вірний варіант (варіанти) відповідей</i>
B	затрати на приплід та вартість кормів	
C	затрати на побічну продукцію і приплід	
D	адміністративні витрати	

26. Зелений конвеєр господарства передбачає повне забезпечення потреби худоби в зелених кормах на господарський рік, так чи ні?

1	Вірно
2	Не вірно

27. Визначити мінімальну ціну цукрових буряків (грн./т) для ведення переговорів фермером про укладання угоди з цукровим заводом на постачання сировини за наступним умов: виробнича програма фермера передбачає вирощування 20 000 центнерів цукрових буряків та 7 500 центнерів гички. Планові витрати на вирощування цієї культури становлять 918 тис. грн. та 18 тис. грн. – на заготівлю побічної продукції. Плановий рівень рентабельності виробництва цукрових буряків – 20%.

Вірно відповідь впишіть числовим виразом

28. Загальновиробничі витрати з рослинництва розподіляються між об'єктами планування (культурами) пропорційно загальній сумі витрат без:

A	вартості насіння	<i>Оберіть вірний варіант (варіанти) відповідей</i>
B	вартості насіння і оплати праці	
C	без затрат на амортизацію і поточний ремонт основних засобів	
D	оплати праці	

29. При плануванні фонду заробітної плати в його загальну суму не включають підвищену оплату на збиранні с.-г. культур та доплату за продукцію, надбавки за класність і стаж роботи, так чи ні?

1	Вірно
2	Не вірно

30. У господарстві планується отримати 1000 ц молока і 100 голів приплоду від середньорічного поголів'я основного стада худоби молочного напрямку продуктивності 82,2 голови; планові виробничі витрати становлять 360 тис. грн. (без витрат на гній). Розрахувати планову собівартість виробленої продукції.

Вірно відповідь впишіть числовим виразом

8. Методи навчання.

Розкриття основного матеріалу - словесний метод – у формі лекційних занять. Матеріали лекцій та презентацій за темами робочої програми викладені на **Навчально-інформаційному порталі ННІ бізнесу НУБіП:** <http://business.nauu.kiev.ua/course/category.php?id=68>

При розкритті тем змістових модулів для демонстрації рисунків, схем, таблиць – наочний метод – лекція-візуалізація (необхідна аудиторія оснащена мультимедійним пристроєм). Для закріплення, формування практичних умінь при застосуванні попередньо набутих знань використовується практичний метод навчання – у формі практичних занять та індивідуальних завдань. Творчі, проблемно-пошукові методи навчання (інтелект-карти тощо) студенти використовують при виконанні самостійних, індивідуальних завдань та курсових проектів.

9. Форми контролю.

Поточний контроль знань студентів – під час виконання практичних робіт, індивідуальних завдань (рефератів, тестування) рейтингові оцінки за 2 змістовими модулями. Змістовий модуль містить 30 тестових завдань, цінність одного завдання – 1 бал.

Формами підсумкового контролю знань студентів з дисципліни “Організація і планування виробництва в аграрних формуваннях” є курсовий проект та екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання студента відбувається згідно положенням «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 20.02.2015 р. протокол № 6 з табл. 1.

Оцінка національна	Оцінка ЄКТС	Визначення оцінки ЄКТС	Рейтинг студента, бали
Відмінно	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82 – 89
	C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74 – 81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64 – 73
	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60 – 63
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35 – 59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	01 – 34

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

11. Методичне забезпечення

1. Організація і планування виробництва в аграрних формуваннях: Навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей вищих аграрних закладів освіти III-IV рівнів акредитації. / За редакцією М.М. Ільчука, Л.Я. Зрібняка. - К.: 2012. -361 с.
2. Зрібняк Л.Я., Ільчук М.М., Коновал І.А. та ін. Організація і планування сільськогосподарського виробництва: Навчальний посібник.-К.: ЗАТ «Нічлава», 2004.- 260 с.
3. Організація та планування виробництва в аграрних формуваннях: Навчальний посібник / за ред. М.М. Ільчука, І.А. Коновала.-К.: ННЦ «ІАЕ», 2015.-56 с.
4. Курсове проектування та підготовка випускних бакалаврських і магістерських робіт з організації агробізнесу: навч. посіб. / За ред. Л.Я. Зрібняка, М.М. Ільчука.– К.: Нічлава, 2008. – 152 с.
5. Організація і планування виробництва в аграрних формуваннях. Методичні вказівки для вивчення дисципліни, виконання практичних і самостійних завдань для підготовки фахівців ОКР «бакалавр» напряму 6.030508 «Фінанси та кредит» денної форми навчання / Укладачі д.е.н., проф. М.М.Ільчук, к.е.н., доц. Р.П.Любар, к.е.н., доц. І.В.Мельникова. - К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2014.-28 с.
6. Організація і планування виробництва в аграрних формуваннях. Методичні вказівки для вивчення дисципліни, виконання практичних і самостійних завдань для підготовки фахівців ОКР «бакалавр» напряму 6.030508 «Фінанси та кредит» заочної форми навчання / Укладачі д.е.н., проф. М.М.Ільчук, к.е.н., доц. Р.П.Любар, к.е.н., доц. І.В.Мельникова. - К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2014.-28 с.

12. Рекомендована література

– основна:

1. «Організація і планування сільськогосподарського виробництва»: Підручник для студентів вищих аграрних закладів освіти напрямів галузі знань 0305 II-IV рівнів акредитації. За ред. М.М. Ільчука, Л.Я. Зрібняка. 2 видання, перероблене і доповнене. – Вінниця: Нова Книга. – 2009. – 456 с.
2. Ільчук М.М., Коновал І.А. Бізнес-планування підприємницької діяльності в АПК. Навчальний посібник.-К.: ЗАТ«Нічлава», 2013.-308 с.
3. Березівський П.С., Михалюк Н.І. Організація, прогнозування та планування агропромислового комплексу: навч. посібн./ за ред.П.С. Березівського.-Львів: «Магнолія 2006», 2013. – 440 с.
4. Васильков В.Г. Організація і управління процесами виробництва: навч.посіб. / В.Г. Васильков, Н.В. Василькова.- К.: КНЕУ, 2011.-503 с.
5. Нелеп В.М. Планування на аграрному підприємстві: Підручник.-К.: КНЕУ, 2004.-550 с.
6. Організація виробництва в аграрних підприємствах: Навч. посіб. / За ред. М.Г. Тютюнника. – Полтава: ФОП Говоров С.В., 2009 .- 416 с.
7. Тарасюк Г.М., Шваб Л.І. Планування діяльності підприємства: Навч. посібник. - К.: Каравела, 2011.-352 с.
8. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств //Все про бухгалтерський облік, 2001.- №7
9. Методичні рекомендації з розроблення бізнес-плану підприємства / Наказ Міністерства економіки України від 06.09.2006 р. № 290

– допоміжна:

10. Андрійчук В.Г.Економіка підприємств агропродовольчого комплексу: навч.-метод. посіб./ В. Г. Андрійчук.- К.: КНЕУ, 2010.- 414 с.
11. Асташов Н.Е. Организация сельскохозяйственного производства: учебник для вузов.-М.: Академический проспект; Альма-Матер, 2007.-463 с.
12. Бізнес-планування: навч. посіб. / Т.Г. Васильців, Я.Д. Качмарик, В.І. Блонська, Р.Л. Лупак. - К.: Знання, 2013.- 207 с.
13. Бурик А.Ф. Планування діяльності підприємства: навч.посіб./ Бурик А.Ф., Світовий О.М., Мачушенко О.Г. та інш.- К.: Центр учбової літератури, 2013.-260 с.
14. Веснин В.Р. Теория организации в схемах: учебное пособие.-М.: Проспект, 2015.-128 с.
15. Веснин В.Р. Теория организации и организационного поведения: учебник.-М.: Проспект, 2014.- 472 с.
16. Горемыкин В.А. Планирование на предприятии. Учебник и практикум: Учебник для бакалавров / В.А. Горемыкин.-М.: Издательство Юрайт, 2014.-857 с.
17. Митяй О.В. Проектний аналіз: навч.посіб. / О.В.Митяй.-К.: Знання, 2011.-311 с.
18. Захарчин Г.М. Основи підприємництва: навч. посіб. / Г.М. Захарчин.- К.: Знання, 2013.- 407 с.
19. Онищенко В.О., Редкін О.В., Старовірець А.С., чевганова В.Я.Організація виробництва: Підручник.- К.: Лібра, 2008.-360 с.
20. Організація виробництва: Підручник /За заг. ред.П.В.Круша, В.І. Подвігіної, В.О. Гулевич В.О.- К.: Каравела, 2010.-536 с.
21. Организация сельскохозяйственного производства: Учебник / под. ред. М.П. Тушканова, Ф.К. Шакирова.-М.: ИНФРА-М, 2014.-292 с.
22. Петрович Й.М., Галаз Л.В., Процак К.В. Теорія організації: підручник. -Львів: «Магнолія 2006», 2013.-335 с.
23. Петрович Й.М. Організування промислового виробництва: Підручник.-К.: Знання, 2009.- 328 с.
24. Петрович Й.М. Управління діяльністю організаційно-виробничих систем: навч.посіб. / Й.М. Петрович.- К.:Знання, 2013.-510 с.

25. Основи органічного виробництва: навч. посіб./П.О. Стецишин, В.В. Пиндус, В.В. Рекуненко та ін. - Вид. 2-ге, змін. і доповн. - Вінниця: Нова книга, 2011.-552 с.
26. Практикум по планированию производственно-финансовой деятельности на сельскохозяйственном предприятии: Учебное пособие /Под ред. П. И. Писаренко. - СПб.: Проспект Науки, 2011. - 288 с.
27. Сучасні технології АПК. Вирощування основних сільськогосподарських культур.-К.: Видавничий дім «Імпрес-Медіа», 2011.-144 с.
28. **Тарифікація механізованих та ручних робіт у сільському господарстві.** / В.В. Вітвіцький, З.М. Метельська, М.Ф. Кисляченко та ін.. – К.: НДІ «Укראгропромпродуктивність», 2009. – 128 с. (Б-ка Спеціаліста АПК «Економічні нормативи»).
29. Технологічні карти та витрати на вирощування сільськогосподарських культур з різним ресурсним забезпеченням /За ред. Д.І. Мазоренка, Г.Є.Мазнева. - Харків: ХНТУСГ.-2006.-725 с.
30. Економіка та організація виробництва: навч.посіб./З.М. Скибінська, Т.Т. Гринів.-К.: Знання, 2012.-299 с.
31. Березін О.В. Плотник О.Д. Грейдова система оплати праці в сільському господарстві. Інтернет-ресурс: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nppdaa/econ/2010_1/22.pdf
32. Васина А.А. Дойти до точки... безубыточности. Інтернет-ресурс: http://www.cfin.ru/finanalysis/math/break_even_point.shtml
33. Одінцов М.М., Одінцов О.М. Основні напрями кластерної організації регіонального агропромислового виробництва // Економіка АПК, 2012.-№1.- С.23-29.
34. Аникин Б.А., Рудая И.Л. Аутсорсинг и аутстаффинг: высокие технологии менеджмента: Учебное пособие. - М.: ИНФРА-М, 2009.-320 с.
35. Формування нормативних систем витрат трудових і матеріальних ресурсів у рослинництві (методологія, методики) / І.М. Демчак, П.М. Музика, М.Ф. Кисляченко, І.В. Лобастов, – К.: НДІ "Укראгропромпродуктивність", 2010. – 184 с.
36. Agrarmanagement: Unternehmensführung in Landwirtschaft und Agribusiness. Grundwissen Bachelor. Reiner Doluschitz, Clemens Morath, Jens Pape.-Verlag Eugen Ulmer Stuttgart.-2011.-343 S. Landwirtschaftliche Betriebslehre. Grundwissen Bachelor. Stephan Dabbert, Jürgen Braun. 3. Auflage. Verlag Eugen Ulmer Stuttgart.- 2012. -288 S.
37. Oliver Mußhoff, Norbert Hirschhauer. Modernes Agrarmanagement: Betriebswirtschaftliche Analyse und Planungsverfahren.-Verlag Franz Vahlen, München .-2011.-571 S.
38. Ökologischer Landbau: Daten für die Betriebsplanung.- KTBL -Datensammlung, 2010.- 824 s.

13. Інформаційні ресурси

1. www.rada.gov.ua – сайт Верховної Ради України.
2. www.dnsgb.com.ua – сайт Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки Національної академії аграрних наук України.
3. www.nbuv.gov.ua - сайт Національної наукової бібліотеки ім. В.І.Вернадського
4. www.iae.org.ua – сайт ННЦ «Інститут аграрної економіки»
5. www.ukrstat.gov.ua – сайт Державного комітету статистики України
6. www.minagro.gov.ua – сайт Міністерства аграрної політики України
7. www.organic.com.ua - сайт федерації органічного руху України
8. www.agroscience.com.ua – електронна енциклопедія сільського господарства
9. www.agro-business.com.ua – електронний сільськогосподарський журнал
10. www.gaben.com.ua.- засоби захисту рослин, мінеральні добрива, насіння, сільськогосподарська техніка та ціни їх продажу
11. www.amacoint.com – сайт компанії АМАСО
12. [Методика ТАСІС - бизнес-план \(ТЭО\) www.teo.ru/tacis.htm](http://www.teo.ru/tacis.htm)
13. www.proagro.com.ua
14. <http://agrolife.info/tehnolohichni-karty-ta-vytraty> - технологічні карти на вирощування сільськогосподарських культур та планування витрат ресурсів

15. XMind6 – комп'ютерна програма побудови інтелект-карт
16. www.agro.basf.ua/go/agro-calculator - каталог засобів захисту рослин та АгроКалькулятор - мобільний додаток для iOS та Android
17. <http://www.uaindex.net/calculator> - калькулятор розрахунку прибутковості вирощування основних сільськогосподарських культур в Україні - АгроІнвест
18. <https://www.uni-hohenheim.de/i410a/grundwissen/>
19. <http://www.libreka.de/bookviewer/9783825227920/firstsection#X2ludGVybmFsX0ZsYXNoRmlkZWxpdHk/eG1saWQ9OTc4MzgyNTIyNzkyMCUyRjI4JmltYWdlcGFnZT0mX19zdGI9U3VjaHRleHQ=>